

Abonamentele: pe un an 10 lei;
pentru străinătate 12 lei; pen-
tru Transilvania 5 flor.
încep de la numărul
Liu al fiecărtian
și se plătesc
înainte.

A se adresa tot ce privește re-
dacția și Administrația: Directo-
rului-fondator și propri-
etar al *Gazetei Să-
tênului*, C. C.
Datele cu,
R.-Sarat

GAZETA SATÊNULUI

Foia cunoscîntelor trebuincioase Agricultorului și Poporului.

ESSE LA 5 SI 20 A FIE-CAREI LUNI

Rîul Dómne cu munții și co- munele din jurul său.

Sunt în lume multe lucruri, cari, în comparație cu altele, au o valoare superioară, din multe puncte de privire; cu toate acestea, necunoscându-li-se superioritatea, li se dă puțină importanță; sunt multe localități cari, din diferite considerațiuni, ar avea o mare importanță, dar nefiind cunoscute cu osebire de oameni speciali, ocupă un prea mic loc, între alte localități. Citind cine-va geografiile diferiților autori — știință ce în special se ocupă cu cunoșcerea diferitelor localități, sub toate punctele de privire, — vede că mai toți autorii a acestor geografii, — cu osebire acele ce se ocupă numai de Romania, — au dat prea puțină importanță râului Dómne, ba în unele geografii nici nu figurésă numele său. Causa principală creș a fi că, cei mai mulți autori, — în descrierele ce fac, — se basésă mai mult pe cunoșcîntele adunate prin alții și aceștia de multe ori pe presupuneri, iar nici cum pe realitatea constatată prin ei însuși. De alt-fel, după cum se va vedea din reala descriere, acest rîu ar trebui să ocupe un loc însemnat, alături cu alte rîuri ale României.

Intre Pitești, Corbi ca centru, și vîrfurile munților: *Moldovénu*, *Găleşescu*, *Bindea*, *Valea rea*, *Urlea*, *Zirna* și *Ludișoru* se întinde rîul Dómne, rămânând Cîmpu-Lung spre Est la o

distanță de 22 kilometre și Curtea de Argeș la o distanță de 15 kilometre, pe același grad de latitudine.

Sunt diferite versiuni, după care rîul Dómne ș'ar fi luat numele, dar cele mai acreditate sunt următoarele: a) Radu Negru sau alt domn din familia Basarabilor, plecând din Făgăraș spre România și trecând prin Bréssa [comună cu punct vamal în Transilvania, în dreptul râului Dómne] prin munții: Valea lui Mogoș, Ludișoru, Mesea, Otieu, Roșu, Grópele, Papău și Seșu, a coborît din plaiu la rîu, în poiana ce se numește *Rusu* (Întărcătore) unde locuitorii întearcă miei primă-vara, înainte de a sui vitelile la munte; numită, — să ție, — Rusu, de la un Rus, ce ș'a petrecut viața aci, rămas din soldații cu cari generalul Chiselev, cutreera aceste localități, pe la 1828—34, unde adică se împreună toți afluenții cei mai principali cari formésă acest rîu.

Stând aci, fie că greșise drumul, fie că voia să facă recunoșceri tuturor localităților de prin prejur, una din Dómnele de care era însoțit acest prinț, scaldându-se în balta ce se forméză la confluența Cernatului cu rîul cel mare, mai în sus de Colțu Buliei, (stîncă ce pórta acest nume de la Bufnițele ce au locuințele în gaurile acestei stînci) s'a înneecat în această baltă, rămênînd numele râului de *Rîul Dómnei* și diminuat Rîul Dómne. Radu Negru considerând această întîmplare ca un rêu augur, s'a decis ca să se înapoeze de unde plecase, dar

ajungând în vârful Eserului, cea mai departată sorginte a râului Dambovița, după stăruințele ómenilor de cari era însoțit, a plecat pe albia acestui riu, până a ajuns la Rucăr de aci la Stoenesci, și apoi de aci la Câmpu-Lung, unde s'a așezat reședința.

b) O altă versiune e că, Dómnă unui Basarab, fiind urmărită de Tătari, a căutat scăpare de la Câmpu-Lung spre Curtea de Argeș, s'a oprit în satul Domnești unde a făcut o mică cetățue; (ale cărei urme s'a găsit acum câți-va ani), aci ședeau Domnii ce trecea de la Câmpu-Lung spre Curtea de Argeș, câte-va zile și ómenii de prin prejur au dat numire acestui loc „*La Dómnă*“ iar satului de *Domnești*. Urmărită fiind această Dómnă și aci de inamici, a căutat scăparea luându-se pe albia râului în sus, până ce a ajuns la satul Corbi, unde a găsit o mică peșceră, din care făcu locul său de refugiu. Drept recunoștință pentru mântuirea sa, a preschimbat această peșceră în biserică. După timpuri acesta s'a mai mărit, cioplindu-se piatra din năuntru și servește și actualmente ca biserică unei părți din locuitori comunei Corbi, numită „Biserica de la Sghiab.“ O tâmplă și niște icóne cu totul primitive, formésă podóbele acestei biserici. Legenda această se adevereasă și prin faptul, că în vechile condici și pomelnice a le acestei biserici se găsește înseriși între patroni sau ctitori biserici: *Negru Vodă, Dómnă Despina, Basarabu*, etc.

Se mai află în capul comunei Corbi, — în partea de nord, în marginea râului — o piatră mare, — ce póte să aibă 250 metri cubici ca volum numită „*Piatra Dómnă*“, unde se povestește că, Dómnă această, scăldându-se uă dată în acest riu, s'a suiat pe ea, cea piatră unde, vădënd'o locuitorii — cu osebite niște păstori, ce erau cu turmele de oi pe aci, — au început a o admira pentru trumuseța sa și a hainelor sale și ast-fel a rămas numele pietri de „*Piatra Dómnă*“, iar râului de „*Riul Dómnă*.“

c) O altă legendă e că, când Impăratul Traian a bătut pe Daci, Dómnă lui Decebal sau a vre unui alt cap al Dacilor a fugit de la Sarmisagetusa, — capitala Daciei, — a venit prin părțile Făgărașului și desolată, s'a refugiat în muntele Urlea, unde se aușea din când în când plăgând, în formă de urlet, — nenorocirile némului său, de unde ar fi rămas numele acestui munte de „*Urlea*.“ De aci fugărită de niște păstori, a apucat pe Țirna, în jos — unul din afluenții râului Dómnă, — răpuindu-se în muntele Țirna, ce formésă basenul acestui afluent, rămânând numele muntelui și al afluentului „*Țirna*“ iar cu timpul preschimbat în *Țirna*, nume ce l'pórtă și ađi, iar râului în care se varsă acest afluent de „*Riul Dómnă*“, cu tóte că schimbarea acestor vorbe nu se prea împacă cu filologia cuvintelor, totuși am descris și această legendă așa după cum ni s'a spus de alții.

Mai sunt și alte versiuni după care acest riu ș'ar fi luat numele, dar acestea fiind de o ordine mai mică nu merită atâta atențiune.

(va urma).

N. Andreescu.

CEA MAI NOUĂ MAȘINĂ DE SPĂLAT ȘI SCURS UNTUL.

Mașina Centrifugă de braț și mașina de smântănit centrifugă.

Mașina centrifugă cu motori de scurs untul, dând cele mai minunate rezultate, era logic d'a se aplica același sistem la construirea unui instrument de un model mai mic, putând fi mișcat cu brațul, de un preț mai puțin ridicat și putând fi cumpărat pentru lăptăriele care n'au nici mașine cu abur nici manegiuri.

Noua mașină centrifugă de braț spală desăvârșit untul și scóte din el îndată laptele fără nici o manipulare sau presiune.

Îndată ce untul s'a granulat în putineiuri, se adună cu un ciurișor și se tórnă în un cas de pânză a cărui parte superióră e legată de un cerc metalic: cea mai mare parte din zer se scurge în acest filtru ce se așeză îndată

în această mașină care face 700 la 800 învârtituri pe minut.

Tot zerul ese; untul rămâne curat, așezat în formă de pantglică pe pereții sacului: operațiunea e făcută în trei sau patru minute. Pantglică de unt formată se desface fără nici o greutate cu o lopetiță; untul se adună în o pastă întărită și omogenă fără ca să fie atinsă de mână.

Cu acest procedeu nici o dată nu se strică untul.

Pre când un sac e în turbină se pregătesc un altul pentru a înlocui pe cel dintâi. Ast fel că lucrarea nu se întrerupe.

Pe timp de călduri mari se întâmplă ca untul — fiind prea môle — să nu se scurgă precum e și mai sus; atunci e indispensabil să se spăla cu apă rece, cum se obișnuiește în Normandia, și o dată spălat, și prin câte-va învârtiri a mașinei se alungă cele din urmă urme de apă spălatului și prin urmare se face o pastă tare fără pori.

* * *

Intrebuințarea acestui aparat cere, pe vreme călduroasă, precauțiuni speciale fără cari nu dă rezultatele ce ești în drept d'a aștepta; e, apoi, tot ast fel cu toate aparatele trebuincioase la fabricarea untului: trebuie frig, de ore-ce fusiunea untului începând la 20° aproape pentru a fi completă la 42° aproape, e evident că trecând la 14° cel mult, devine ast fel de môle în cât nu mai poate fi manipulat în nici un chip.

E dar sigur că trebuie un izvor ore-care de frig: fie o fântână cu apă la 12° cel mult, dacă nu o ghețarie.

În aceste condițiuni, iată cum trebuie a se bate și a se scurge untul.

1) Smântâna se bate la 12° cel mult.

Micelă putineiri daneze de braț, descrise și înfățișate în Gazeta Sătânului, pot face 150 învârtiri la minut și cele mai mari 140 numai, dar pe căldurile mari e tot d'auna bine a se înpuțina aceste viteze când untul e aproape a se prinde.

2) Dacă, în timpul bătutului, temperatura crește, trebuie scădută adăogându-se lapte smântănit foarte rece sau apă iarăși cât se poate de rece.

3) Îndată ce s'a prins untul, adică când se află în stare granulară și e deosebire reală între laptele untului și a untului, trebuie a se opri îndată bătutul.

4) Dacă smântâna s'a pătut bate la 12° și mai ales menținută la acest grad, în un cuvânt, dacă untul o dată ce s'a căpătat, masa n'are încă de cât această temperatură sau mult 13°, se poate, dupe o odihnă de 30 minute, evitându-se încăldirea, a se proceda la scursul untului direct, fără nici o spălare: se aplică ast fel sistemul Danez, fă-

ră îndoiială cel mai superior or-cărui alt; 4 la 5 rotațiuni a mașinei descrisă mai sus sunt d'ajuns și untul e scurs.

5). Dacă se voește a se spăla untul:

Se scurge laptele untului prin ajutorul unei canele așezată în partea de jos a putineului, se umple putineul cu apă rece, se scote această apă cum s'a făcut cu laptele untului și se înlocuește prin o asemenea cantitate, și ast fel meru, de 3 sau 4 ori, până ce această apă ese limpede.

Aceste schimbări de apă n'au numai de scop d'a spăla untul, dar încă, când această apă e la o temperatură mai josă ca aceea a untului bătut, sau pentru a dice mai bine a băci de zer în care se găsește, această apă, întărește untul și poate atunci a trece prin aparatele scurgătoare și apăsătoare.

O dată ce se sfârșesc aceste diferite spălări se trece untul în scurgătoarea centrifugă care are de scop d'al usca complet și a se căpăta un unt tare, uscat fără pori și fără acele picături de apă ce apar pe cel mai bun unt, bine spălat și care sunt singurele cauze care i strică calitatea și l împedică d'a se păstra mai mult timp.

* * *

Mașina centrifugă de smântănit despre care s'a mai vorbit în »Gazeta Sătânului,« și despre a cărui mod de instalare dă o idee gravura cea mare din acest număr, obține despărtirea desăvârșită și îndată a laptelui, și dând o smântână cu totul proaspătă; precând cu vechiele proceduri, mai ales pe vremea căldurilor, smântâna ea miroșuri urâte.

În un cuvânt:

1). Smântănitul se poate face îndată dupe mulsore.

2). Deosebirea smântânei de lapte e completă și prin urmare producțiunea untului e mai mare ca prin or-care alt mijloc.

3). Smântănitul se face în un chip regulat, continuu și controlul e lesne.

4). Laptele smântănit prin acest procedeu e cu desăvârșire dulce și nu pierde nici una din calitățile sale, lucru foarte important pentru fabricarea cașcavalurilor uscate și hrănitelor viteilor.

5). construcțiunea aparatului e din cele mai simple. Carășitul se face lesne.

6). E d'ajuns de o mică putere mișcătoare pentru a l pune în mișcare. Un simplu manej de un cal e îndestulător.

Smântănitul continuu, adică cu o dată ce se pune în mișcare mașina, e d'ajuns d'a se deschide caneaua sosirei laptelui pentru ca operațiunea să se facă fără nici o supraveghere până la cea din urmă picătură de lapte, și acesta e de 250 la 300 litri pe cias.

În resumat acest aparat aduce mari servicii industriei untului, una din ramurile ce

le mai lucrative ale agriculturii; ce înlătură greutățile exploatațiunii și înlesnește cultivatorul d'a se deda pe viitor acestei fabricațiuni.

Th. Pilter.

Afacerea Pavel F. Robescu — N. Fleva.

Cu ocaziunea interpelării făcută d-lui Ministru al Justiției de către d-l N. Fleva s'a dat pe față mijlocele ce se întrebuița de d-l Fleva pe lângă Ministru pentru ca, în procesul de atentat a lui Stoica Alexandrescu, să se implice mai multe persoane din acest județ ca autori intelectuali ai atentatului.

Nu găsim destule cuvinte spre a blama această purtare necorectă d'a voi să lovescă — la întunerie — în onoarea unor cetățeni pentru cari însuși d-sa, credem, că are intima convingere că nu sunt capabili de nici uă incorectitudine.

Dăm acum extrase din discuțiunile acelei ședințe pentru ca lumea să vadă cum deputatul colegiului I-ii de R.-Sarat..... se amesteca în instruirea aceluși proces și încheem cu uă scrisóre, a d-lui P. F. Robescu, ce ne cere a uă publica.

Fie-care va ști a aprecia ciudata procedare a noului opoziționist N. Fleva. Din partene nu'l felicităm de fel de chipul său d'a procede! . . .

D-l E. Stătescu..... Bine, onor. d-le Fleva, nu ești d-ta acela care ai venit acasă la mine pe când se făcea instrucțiunea procesului Stoica Alexandrescu și a Orovenilor ca să mă stimulezi și să'mi spui că Orovenii sunt vinovați; dar că instrucția nu face nimic, nu a cules nici o probă în localitate și 'ți e témă să nu le dea drumu, căci jurnalele au și anunțat deja liberarea Orovenilor și a fratei lui Stoica care era casier la societatea unde este președinte Orovenii? N'ai venit d-ta alarmat, c'o falcă în cer și cu una în pământ, și 'mi ai făcut imputare în casă la mine, că nu mă ocup îndestul de această afacere, și că judecătorul de instrucțiune a

compromis prin apatia lui, căci în locali ate n'a cercetat pe nimeni, n'a cules nici o informațiune, n'a întrebat pe nimeni și că în Rîmnicu-Sarat nu este nici un cetățian care să nu fie convins de culpabilitatea lor și de amestecul lor în această afacere. Nu ești d-ta acela?..... (Aplause prelungite și repețite, bravo, bravo).

D. N. Fleva. Ce am mai adăugat?

D. Ministru al justiției Eug. Stătescu. Ce este drept, d. Fleva a mai adăogat ceva, a și dis că este amestecat și Robescu, fratele deputatului care a fost lovit de glonțul asasinului.

D. N. Fleva. Așa era convingerea mea, că dacă Orovenii ar fi complici, negreșit că Pavel Robescu 'l a povățuit.

D-nu C. F. Robescu. Acesta este o infamie! (Sgomot).

D-nu ministru al justiției Eug. Stătescu. Eu, ca acela care aveam o mare răspundere asupra mea, căci ministrul justiției este șeful parchetului, am mulțumit d-lui Fleva de informațiile ce se oferea să dea instrucțiunii, și vă aduceți aminte d-le Fleva, că v'am și dis: V'am și dis că în afaceri de asemenea natură, dacă cetățenii cei buni, oameni onorabili, cari reprobă și vestejesc asemenea crime, nu se vor îngriji și nu vor veni să ne dea ajutor cu cunoștințele sau cu informațiunile ce au, instrucțiunea va fi neputincioasă să descopere pe autorii morali, pe adevărații culpabili. V'am mulțumit dar pentru demersul d-văstră și pentru ca să pot verifica și vedea dacă în adevăr instrucția nu culesese probele ce putea culege în Rîmnic despre pregătirea crimei și despre complicitatea Orovenilor și a celor lalți în acest atentat, am rugat pe d-nu Fleva să fie bun să vie a doua sêră la mine, când voi chema și pe judecătorul de instrucțiune și pe procurorul general, ca să convorbescă cu dênșii, să vadă ce s'a făcut și să le spuie ce știu și ce se mai pôte face?

Este așa, d-le Fleva?

D nu N. Fleva. Așa este.

D nu ministru al justitiei, Eug. Stătescu. Și atunci 'mi ai făcut o descrițiune colosală a tutulor luptelor d tale din Rîmnic, în contra Orovenilor și a partizanilor lor, cari după d-ta erau niște scelerați!

'Ți aduci aminte ce tablou negru 'mi ai făcut despre acești oameni, despre cari 'mi ai spus că sunt capabili de tot, și 'mi ai povestit că nu știu la ce alegeri, aceștia împreună cu Pompilie Stănescu, omul lor, au venit cu un drug de fier și au voit să omóre pe d. Popescu, care este deputat în Cameră și amic al d-tale personal în localitate.

D nu N. Fleva. Nu pe Popescu deputatul, pe doctorul Popescu!.....

D-nu ministru al justiției Eug. Stătescu.

Pe ori-care ar fi, puțin importă! Revelațiunile ce 'mi ați făcut 'mi au arătat că O. rovenii și Pompilie Stănescu, dimpreună cu Protopopescu, fratele asasinului, erau nișce scelerăți, și m'au confirmat și pe mine și înstrucțiunea în ideea că toți aceștia nu putău să fi fost s'reini atentatului din Strada Vămei. (Anlause).

Am înștiințat dar pe d. Procuror general Populănu, pe d. prim-procuror Andronescu și pe d. Dobriceanu, judecător de instrucție, să vie toți împreună cu dosarul afacerii la mine; și au venit toți. A venit și d. Fleva și au avut împreună o întrevorbire mai bine de o oră. D. nu Fleva le-a spus ce trebuia să facă, pe cine să cerceteze și ce informațiuni să ia în localitate și de la cine. Tot d'o dată, judecătorul și procurorul au arătat d-lui Fleva informațiunile ce culeseră până atunci și care era starea instrucțiunii.

Și în urma acestei întrevorbiri, s'a întors din nou judecătorul de instrucție la Rimnic ca să facă perchisițiuni, să ia informațiuni, să asculte martorii ș. c. l.....

Domnule Redactor,

De și eram convins că d. N. Fleva este capabil de toate faptele rele, dar nu 'mi-am imaginat că va fi atât de jos, în cât să 'mi arunce și o acuzare infamă, fără alt motiv, de cât ura ce 'mi păstrează. Din revelațiunile făcute de către d. ministru al justiției, ca răspuns la interpelarea d-lui, și afirmarea sa pe cari le am citit acum în detaliu, am putut lua și această ultimă convingere.

Sub toate regimurile, d-sa a fost atât de abil, în cât m'a făcut să sufer multe neajunsuri, din cauza rezistenței ce a întâmpinat în mine în județul R. Sărat. Dar am crezut că, pentru ori-ce om, fie acela chiar d. N. Fleva, este o limită de ură și calomnie. Văzui însă că m'am înșelat și pot dice că trebuie să fie o stare bolnăvicioasă a societății, pentru ca d. N. Fleva să aibă curagiul să acuze, să insulte și să calomnieze, fără să găsească o reprobare generală, și pe nimeni care s'ăi arate cât este de cădută în fața moralei publice; ba încă să aibă curagiul neașdă, să se presinte ca tribun al poporului și martir al onestității. Ce derisiune!

Permiteți 'mi, d. le redactor, să protestez în contra infamei suposițiuni ce 'mi a atribuit d. Fleva, că ași fi știut ceva asupra atentatului de la 4 Septembrie, înainte de comiterea lui; permiteți 'mi a spune tutulor oamenilor onești că d. N. Fleva a comis cea mai mișelească calomnie dicând că, dacă d-ni Oroveni au fost în adevăr îndemnați de cine-va acela nu a pótut fi de cât eu. Numai un om fără scrupul, fără conștiință, și plin de veninul răsbu-

nării și al pasiunii puterii poate să arunce o ast-fel de acuzare de la tribuna unei Camere. Lumea care mă cunoște, știe că sunt incapabil nici a mă gândi la asemenea fapte; dar va veni timpul să arăt participările d-lui N. Fleva la multe fapte reprobate de morală, și sunt convins că în curând opinia publică 'i va răpi haina cu care 'și acoperă atâtea fapte nedemne, atâtea aspirațiuni nejustificate.

P. F. Robescu.

Locuințele animalelor domestice.

Locuința animalelor trebuia să întrunescă aceleași condițiuni igienice ca și locuința omului. Ea trebuie să asigure sănătatea animalelor închise, apărându-le în potriva frigului, umezelei, ploiei, vântului etc.; să înlesnească după casuri, îngrășarea, producțiunea laptelui, organizația serviciului pentru animalele de muncă, în sfirșit să fie aședată ast-tel ca să înlesnescă supra-vegherea lor și împărțirea hranei într'o economie bine înțelesă.

— *Expoziția.* Infățișarea locuinței cu ușile și ferestrele sale, corespunde, după modul de aședare, cu unul din cele patru puncte cardinale: răsăritu, apusu, miază-zi și miază noapte. Miază noapte și răsăritu, aduc vânturi puternice și geruri mari; miază-zi și apusu, călduri și vânturi calde. Pădurile, apele stătătoare, vecinătatea celor l'alte clădiri etc. sunt împrejurări de cari suntem nevoiți să ținem socotélă. Pădurca ține adăpost în timp de iarnă și vara dă un aier plăcut, curat și răcoritor, expoziția locuinței spre această parte este favorabilă; bălțile, lacurile, pământurile mocirlose, se vor feri.

— *Situațiunea.* Așezarea locuințelor se va face pe un tărîm ridicat, dacă un ast-fel de tărîm lipsește, atunci se va înălță podeala așa ca să fie mai ridicată de cât pământul din afară.

— *Pardoséla* din locuințe pe lângă că va fi mai înălțată, va avea și o înclinare care să înlesnescă scurgerca udului într'un șențuleț ce va eși afa-

ră. Pardoscala nu se va face nici o dată din pietre. Va fi făcută din grinzi, unde se găsește lemnele estene; iar la câmpie din pământ galben bine bătut. Pardosela de pământ va fi descurățată și primentă.

— *Păreții* să nu să facă nici o dată din piatră. În părțile muntoase se vor clădi din bărne gróse lipite cu pământ galben. În toate localitățile, unde săteni nu găsește esten lemnele, păreții se vor face din gard de nuele (când nu se pot face din cărămidă) și lipit cu pământ galben.

— *Tavanul* să aibă condițiile de a nu lăsa ușor trecerea aerului cald din locuință. De aceea, cel mai bun ar fi unul făcut de șipcă peste care s'a trecut var amestecat cu nisip și calți, dar pentru că nu toți sătenii îl pot face, cel mai bun ar fi cel din donă rinduri de scinduri și bine lipit în pod.

— *Acoperișul* va fi de scinduri sau sindrilă bine încheate; în părțile unde nu se găsește ușor aceste materiale el va fi făcut din stuf bine legat și îndesat.

GRAJDURILE.

Nu trebuie a uita că calul este un animal de o organizație cu totul deosebită, și că mai mult de câtoricare animal, reclamă o locuință și îngrijiri cât mai igienice. — Grajdul trebuie să fie curat și spațios, cu preînnoirea aerului ușor de făcut, căci calul transpiră mult; și pentru că consumă o mare cantitate de aier, care iese viciat din plămâni săi, îi trebuie un cub considerabil.

Volumul de aer trebuitor unui cal variază între 28—32 metri cubi pe oră. Îi trebuie dar 1^m 75 lărgime pe 5^m lungime și 4^m înălțime.

Sau, maxima: $1^m 76 + 5 + 5 = 15^m. c$
 minima: $1^m 75 + 4 + 4 = 28^m. c$

— *Capacitatea.* Lărgimea unui grajd să fie cel puțin 4 metri; înălțimea iarăși de 4. Lungimea grajdului va varia după numărul cailor, socotindu-

se cel puțin 1 m. și 50 pentru fiecare în parte.

— *Ușile* vor avea lărgimea trebuitoare pentru trecerea liberă a unui cal și aerisirea locuinței în timp de vară. Vor avea dar lărgimea de 1 m., 20 — 1 m., 40, iar înălțimea de 2 m., 25 — 2 m., 70. Dischidătura va fi din năuntru spre afară.

— *Ferestrele.* Grajdul, după mărime trebuie să aibă un număr îndestulător de ferestre cu gemuri, cari să permită intrarea așa ca să vadă bine, fără a mai fi nevoie pentru deschiderea ușei. Ferestrele se vor așeza pe perețele de la partea din'apoi a calului și la o înălțime de 2 m., 50 de la pardoscală.

— *Ventilatori.* La partea de jos a peretelui grajdului și cât se va putea mai înlături de unde stau caili, se va face în zid o deschidătură înaltă de 10 centimetre și largă de 30. Această deschidătură va avea o uscioră cu care se va regula intrarea aerului din afară. Numărul lor va varia după lungimea grajdului, socotindu se câte-una la fiecare 5 metri. — Un coș de scinduri, al cărui diametru să nu treacă peste 20 centimetre, se va așeza tot-d'auna de la tavan în afară.

STAULELE

Pentru expoziția, dispoziția și materialul de clădire al staulelor se va avea în vedere cele spuse la partea generală.

— *Ușile* vor avea o lărgime de 1^m 05 — 1^m 10. Ferestrele vor fi așezate sus pe perețele din napoia animalelor, astfel ca vântul și lumina să nu le bată d'a dreptul. Podeala va fi făcută din grinzi în localitățile unde se găsește ușor lemnele, iar în celelalte părți, din pământ galben bine bătut și cu o înclinațiune care să înlesnască scurgerea udului în afară din staul.

— *Șghiaburile* vor avea înălțimea de la pământ întru 0^m 40 — 0^m 50; lărgimea de 0^m 35 — 0^m 40; adânci-

mea de 0^m 20 — 0^m 25. Șghiaburile vor fi făcute din scânduri sau piatră. Eslele se vor așeza mai mult vertical de cât înclinat, din pricina cornoanelor. Pentru economia nutrețului, căci cornutele risipesc și stric multă hrană, se va face înaintea eslelor și șghiabului un fel de feréstră de grilaj de lemn, prin care animalele vor viri capul sê-și ia hrana.

— *Capacitatea.* Lărgimea staulelor va fi de cel puțin 3^m 50 — 4 metri, socotinduse și eslele; înălțimea de 3^m 50 până la 4 metri; lărgimea după numărul capetelor de vite, socotinduse de 1 metru 40 pentru fie-care.

— *Ventilațiunile* vor fi aceleași ca și la grajduri.

OIERIELE

Un mare număr de cultivatori cred că oaia este un animal care pôte trăi ori-cum; de aci, unii construiesc oierii cu totul închise, fără lumină, pe când alții le las expuse în aer fără nici un adăpost, supuse umidității, plóiei, vîntului etc. Acești ómeni conduși numai de capriciu și nu de raționament și vatăm mai mult interesele lor.

— *Orientațiunea.* Oile și caprele, mai mult de cât cele lalte animale, caut sórele iarna și umbra vara; ast-fel pentru a le înlesni aceste folóse, oieriele vor avea o parte din ferești spre miază nópte și alta spre miază-đi. În lipsă, răsăritul este mai preferabil de cât exosiția spre apus.

— *Dimensiunile* oieriei se reguléză după numărul capetelor ce eoprinde. Pentru fie-care cap adult 1 metru pătrat de suprafață; 0^m 70 pentru miel și 1^m 50 pentru o oaie cu mielul sêu. Înălțimea oieriei variază între 3 met., 3^m 50, 4 metri.

— *Ferestrele* trebuiesc largi și înălțate de la pămênt. Cele despre nord astupate în timp de iarnă; în timp de vară cele de la sud.

— *Ventilația.* Deschizăturile de jos de la grajduri nu se vor face în oierii de cât la o înălțime de 1 metru.

— *Podcala* oierielor pôte fi făcută din pămênt galben bine bătut și ținută curat prin îngrijiri. Trebuie uă înclinație pentru scurgerea udului într'un șanțuleț ce ese în afară.

— *Separațiunea.* E de dorit ca într'o oierie să se deosebescă bărbații de femei, și aceștia de femeile cu miei. Deosebirea se face prin părăți de scânduri cari trebuiesc să aibă o înălțime de aprópe 2 metri, pentru ca berbecii și țapii să nu le pótă sări.

I. St. Furtună.

Speciele cunoscute și descrise din familia antilopelor.

(Uimare)

ANTILOPA (NEMORHEDUS) GORAL

Pêrul lung și tare, dar fôrte des; córnele se încovoiesc spre spate, sunt conice și puțin inelate la basă.

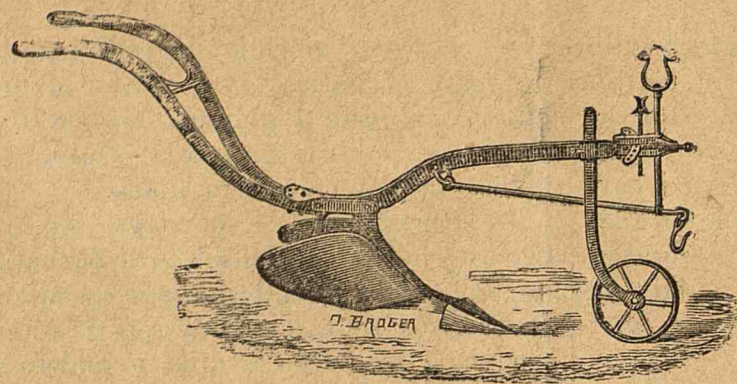
Pêrul cenușiu galbuiu pe cap pe gât și pe tot corpul; uă linie fôrte îngustă, compusă din peri negri, e pe tot dosul; la picerile din'ainte și d'asupra unghiei, la picerile din'apoi se vede un spațiu care e mai deschis, format de peri cenușii închise. Coda e scurtă.

ANTILOPA BUBALINA

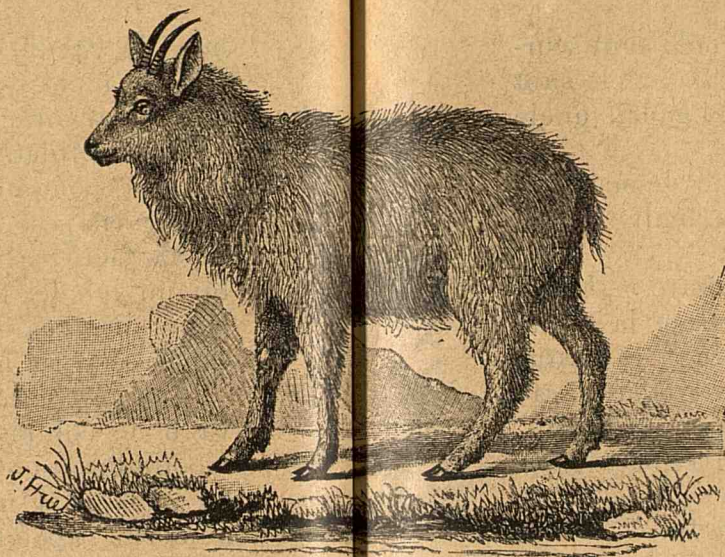
Sémănă cu Nemorhedus Edwardsii ea mărime și colorațiune generală, afară de părțile inferióre a picerelor, care, în loc să fie de culoarea ruginiei, sunt cenușii; mai sus la cote fața ruginie se regăsesce, formând uă pată în un cenușiu închis; părțile interioré a le corpului sînt cenușii galbene; înăuntrul pulpelor e sur; pêrul gâtului până la umeri e fôrte lung și formésă uă adevérată cômă.

ANTILOPA (NEMORHEDUS) GRISEA DIN TIBET.

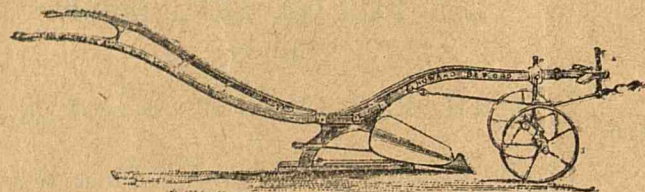
Córnele ca la specia precedentă sunt scurte, puțin aplecate spre spate, d'abca inelate la basă; colorațiu

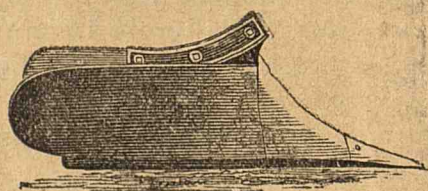
Prășitorul pentru vii
(A se vedea explicația în acest No.)

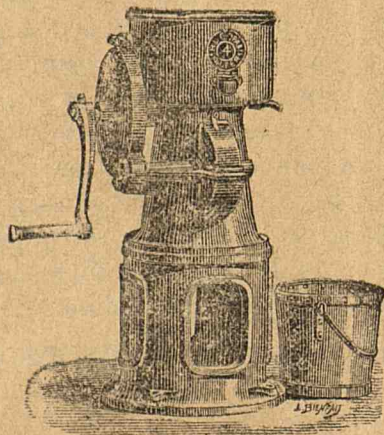
Antilopa Crispa
(a se vedea articolul relativ din acest No.)

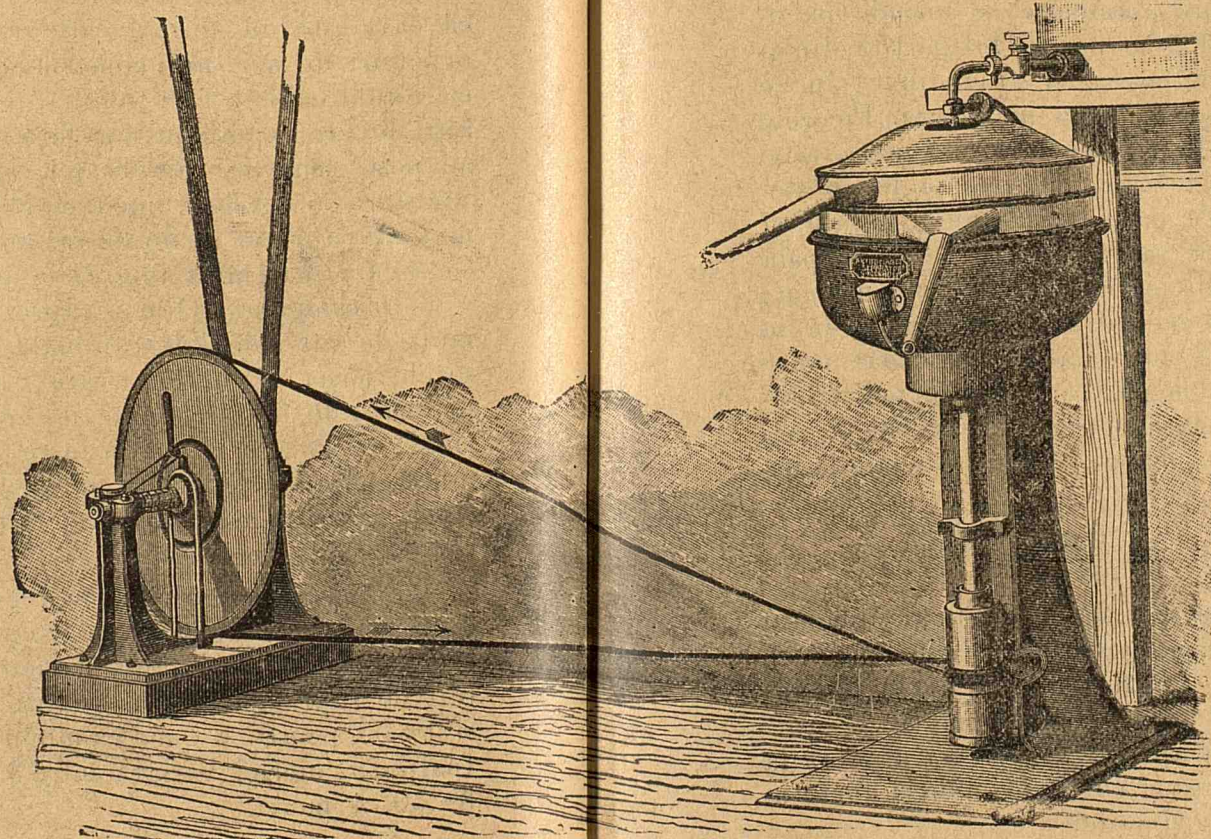
Plugul de șentulețe
(a se vedea explicația în acest No.)

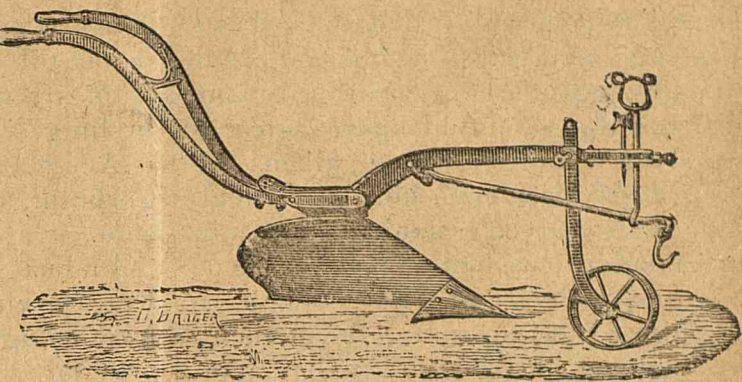
Prășitorul, (a se vedea explicația în acest No.)

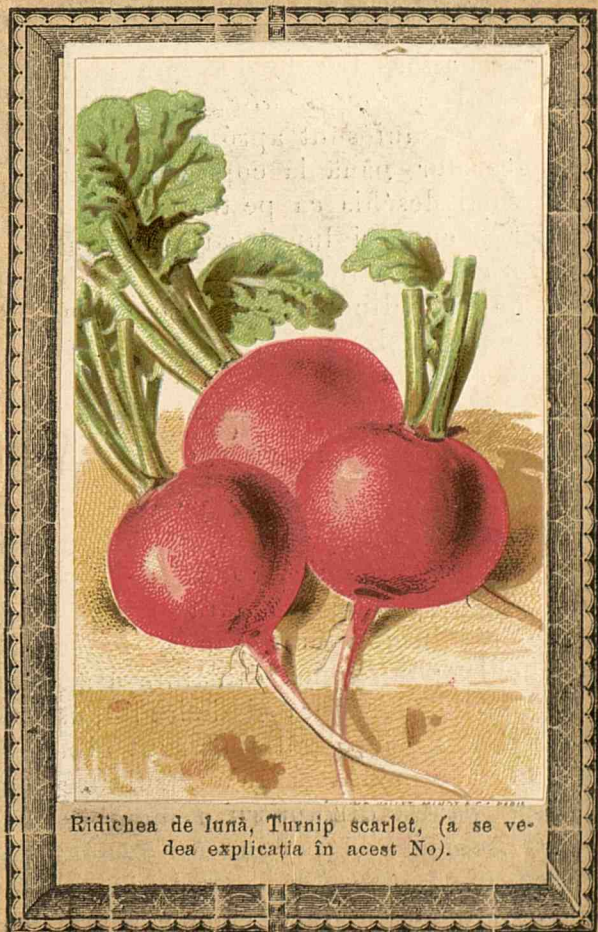
Nona mașina de spălat și scurs untul
(a se vedea explicația în acest No.)

Instalațiunea unei mașini centrifuge de smântănit, (a se vedea articolul relativ din acest No.)

Plugul pentru vii
(a se vedea explicația în acest No.)

Ridichea de lună, Turnip scarlet, (a se vedea explicația în acest No.)

nea e d'asemenea puțin deosebită; d'asupra capului, nasul și bărbia sunt brune castanii; porțiunea albă a părții din'ainte a gâtului se întinde până sub gâtulej și nu e împrejurată cu galben; fălcile, dosul și flancul sunt cenușii galbui, amestecat cu castaniu; această din urmă culóre predomină pe linia de pe dos, pe înaintea umerilor, pe picere și pulpe; picerele sunt galbene închise, regiunea anală și părțile din'auntru a pulpelor sunt albe cenușii, cõda e mai scurtă, dar și mai acoperită cu peri; urechile sunt cenușii d'asupra și acoperite cu peri; urechile sunt cenușii d'asupra și acoperite cu peri albicioși în'auntru.

Acastă specie e de mărimea unei Căprioře.

ANTILOPA (NEMORHEDUS) DINEREA DIN TIBETUL ORIENTAL.

D'asupra capului e roșcat; urechile pe d'asupra, gâtul, tot trupul, d'asemenea și membrele, sunt cenușii roșcate; fălcile sunt d'asemenea; interiorul urechilor, buzele d'asupra, bărbia, gâtul și părțile din'ainte și d'asupra a gâtului sunt aprõpe albe; josul picerelor până la copite e roșcat puțin mai deschis ca pe trup; cõda e acoperită cu peri lungi cari cad până d'asupra genuchilor. În fine cõrnele sunt puțin înclinate în'apoi; ele sunt inelate puțin și până către vârș, care e fõrte ascuțit.

GAILU (NEMORHEDUS EDWARDSII) MĂGARUL DE STÂNCI DIN TIBETUL ORIENTAL

Forme greõe, pěr lung pe tõtă regiunea cervicală, pe d'asupra și laturile capului: urechile pe d'asupra, gâtul, corpul, părțile din'afară și d'asupra a membrilor sunt cenușii castanii închise; porțiunea din'ainte a nasului, buzele d'asupra și dedesubt, uă parte din fălci și gâtulejul sunt albe gălbue d'asemenea și în'auntru urechilor; partea din'auntru a membrilor, d'asemenea și porțiunea inferiõră și externa a picerelor, sunt de un roșu ruginiu strălucitor; cõda e scurtă

și n'are peri lungi; cõrnele sunt scurte, destul de îndoite în'apoi; ele sunt frumos sculptate cu mici găuri, unele în lung și alte în lat.

Acest animal e aprõpe de mărimea Cerbului, dar mai puțin înalt în picere.

În uă minunată lucrare „Etude pour servir à l'histoire de la faune mammalogique de la Chine“ învęțatul profesor, d-l Milne Edwards, ne arată mai multe specii din'astă Antilopă cu formele caprine, ce se deosebesc sub numele genului *Nemorhedus*.

Părintelui Armand David 'i se datorăsă descoperirea acestor animale.

ANTILOPA (NEMORHEDUS) CAUDATUS DIN MONGOLIA

„Culõrea acestui animal, ȃice d-l Milne Edwards, e cenușie cam roșcată; linia dorsală e cenușie închisă; uă culõre asemenea se întinde pe umeri, d'asemenea și pe părțile din'apoi a pulpelor, și vine din ce în ce mai intensă, până pe picere. Picerele sunt gălbue; urechile sunt mari, albe în'auntru și cenușii pe fața lor posteriõră. Pe partea din'ainte a gâtului și la partea sa superiõră uă mare pată albă gălbue înconjurată cu galben; burta e cenușie-albă. În fine cõda se sfârșese prin un fel de canaf mare de peri negri, ce deseinde mai cu sēmă până sub genuchi; cõrnele mai scurte ca capul, conice, anelate la basă.“

ANTILOPA CRISPA DIN JAPONIA

La acest însemnat animal (înfăcișat de una din gravurile din acest număr), cõrnele destul de tari la bază, sfârșinduse în formă de stilet fõrte ascuțit; ele sunt aprõpe drepți; se număra la basa acestor cõrne 7 ineluri; fõrte apropiate și esite.

Pěrul ca la specia precedentă, e gros; e mai lănos, fõrte lung și mai rar; sēmănă cu a caprelor din regiunile reci. Colorațiunea generală e albă aprõpe curat sau puțin gălbue; pe umeri se observă peri a căror vęrfuri

sunt cenușii și cari formésă uă pată care se întinde de fie-care parte pe omoplate.

Tóte aceste specii ce am arătat, din genul *Nemorhedus* sunt de sigur animale cari ar aduce mari servicii și ar trebui a se încerca aclimatarea lor; carnea, pare-se, că e escelentă și pērul unora ar putea fi întrebuințat pentru țesături.

(Va urma).

M. Huet.

Câte-va pluguri neintroduse încă în România.

Plugul pentru scos cartofii (înfățisat de una din gravurele din numărul trecut). — Acest plug în loc d'a avea obicinuita cormană, are nișce vergele tari de fier, d'asemenea fierul plugului e de altă formă iar la capul său din'apoi are d'asemenea vergele de fier care se pot depărta, după voință, mai mult sau mai puțin unele de altele. Cele alte părți ale plugului sunt aceleași ca ale plugului Howard pentru arat.

Prin ajutorul acestui plug, care se construiește de diferite mărimi, cartofii se scot repede d'asupra pământului, curățiti de pământ, ast fel că se pot aduna cu înlesnire, ne mai fiind nevoie de sape și casmale.

Dacă acestor pluguri li se scóte cormană se pot întrebuința și pentru scos sfeecele.

Plugul de șențulețe (înfățisat de una din gravurele din numărul trecut și în mai mic, de una din gravurele din'acest număr). Acest plug care póte servi la mai multe lucrări agricole, precum pentru dat scurgere apelor din holde, púsul cartofilor etc, are fierul și cormană împreunate și de ast fel de formă în cât șențulețele se fac cu mare regularitate.

Se construiește asemenea pluguri de diferite mărimi.

Rarița. La acest plug se póte adopta prășitorul (înfățisat de una din gravurele din'acest număr) care e cu totul de oțel.

Se înțelege, însă, că or cât ar fi de bun acest plug lucrarea de prășitor nu póte fi făcut tot ast-fel de bine precum se face cu sapa și mai ales că atunci când se prășese cu mâna, prășitorul moșoroese jur în prejur și curată bine iarba. Apoi nu e nevoie, ca cu rarița, d'a se pune porumbul în rânduri printre cari să pótă trece trăgătorii înbămați unul după altul.

Plugul pentru vii Renault-Gouin (înfățisat de una din gravurele din'acest număr) e de

fier bătut avēnd cuțitul și cormană de oțel; ele sunt fabricate pentru săpatul viei și se pot trage de un singur cal puternic.

Prășitorul pentru vii (înfățisat de una din gravurele din'acest număr) e de aceeași construcțiune, însă prin modul formei cormanăi servă la prășitul viei; lucrare care or cât s'ar face cu băgare de sémă nu póte înlocui așa de bine lucrarea cu mâna.

D.

APICULTURA

(Urmare).

După ce am arătat diferența între uleele primitive și cele adoptate de Abatele Sagot în Franția și avantajele ce presintă acele ulee, trebuie să stabilesc de la început că în studiul ce mi am propus a face, am în vedere întrebuințarea acestui sistem, adoptat și de mine, ale cărei folóse practice le am putut cunoșce de câțiva ani. Voi arăta speciile de albine ce conține un stup și lucrările ce ele îndeplinesc; precum și primele operațiuni ce apicultorul are a face primă-vara, asupra stupilor.

Un stup bine populat, conține până la 60,000 albine lucrătoare, o regină sau mamea, și vara în timpul roitului și trintori.

Regina este musca cea mai importantă în stup, ea este muma care ouă și care domnește peste poporul de albine; albinele o apără și nutrește cu nutriment ales. Stupul fără regină*) nu póte trăi; albinele se risipesc ne avēnd conductor, nu muncesc și astfel pier cu încetul ne mai născându-se altele. Regina este mai mare ca cele alte albine; capul e rotund, pieptul e mai larg, partea din'apoi mai lungă și ascuțită; are o culóre mai frumoasă, galbenă aurie, mai cu sémă pe dedesubt; ea ouă 2—3 mii ouă pe zi și pe an până la 200,000 aședând în fie-care celulă câte un ou; din aceste

*) *Albina muma*, ar fi mai corect a se numi regina albinelor, de óre-ce din ea nasc cele alte albine. *Nota Direcției.*

ouă es albine lucrătore, regine și trîntori. Albinele lucrătore și reginele es din ouăle depuse de regină fructificate ca sēmēntă bărbătescă și trîntorii din cele nefructificate.

Albinele lucrătore sunt parte temeiască ca și regina, numai că ele fiind depuse în celule mici și strimtorate ca vermuși, nu se pot desvolta ca regina; ele fac fagurii, adună mierea, clocesc și nutresc vermușii ce es din ouă.

Trîntorii sunt bărbați, ei nu lucrădă nimic de cât fecundă regina și une-ori clocesc, de aceea ei nu se găsesc în stup de cât în timpul roitului; căci către tōmnă albinele 'i omōră ca să nu le mănânce mierea în zadar.

Lucrările de primă-vară

Primă-vara într'o frumōsă ȃi de Martie apicultorul face o vizită stupilor sēi. Pentru un moment ridică podul, și cară muceđelele ce găseșce în josul fagurilor. Ridică uă ramă sau două din mijloc pentru a se asigura dacā regina a început facerea ouălor, semn de prosperitate. La acēstă epocā urmēdă să găsim ouă acoperite și chiar albine tinere.

Dacă inspecțiunea acestor rame și a cător-va altele nu ne revelă prezența ouărei, probă evidentă e, că acest stup nu mai are regină; sau posedă o regină caducă, incapabilă de a face sē prospere stupul. Trebuie să alegem atunci sau de a reuni acest stup cu altul, sau de a 'i da o ramă din alt stup care să aibă pe ea ouă de tōte etățile, pentru a face noi regine. Acēstă operațiune se face la finele lunei Martie, pentru că noile regine provenind din fagurile împrumutat, nu vor nașce 'nainte de trîntori și vor putea fecunda în timp util. După acēstă vizită și curățirea interiorului stupului, punem îndată stinghiele dintre rame așa-fel ca stupul să fie bine închis și să nu pōtă pătrunde nici o albină în pod. Una dintre stinghii în-

anume: acea dintre a treia și a

patra ramă din fundul stupului, o facem compusă din două bucăți așa ca să se pōtă despărți la mijloc și să lase o eșire de un centimetru pentru ca prin acēstă eșire să se pōtă stimula ouăle reginei cu mierea liquidă sau sirop de zahăr, la timpul oportun. Acest aparat se numeșce nutritorul. Apoi se îngrijește să se dea tuturor stupilor nutritura stimulantă pentru a activa și a susține în mod constant fecundarea reginei, ca să avem populațiuni mari de albine lucrătore în momentul roirilor artificiale și a făcerei mierei.

Facerea mierei 'și atinge maximul ei între 1 și 15 Maiu. Pentru că la acēstă epocā sē avem populațiuni mari de albine, trebuie sē dăm stimulantul la 1 Martie și sē'l menținem în timp de 22 ȃile continuu în tōte ȃilele urîte, ploioșe sau friguroșe. Eată de ce: albina lucrătore șade în ou 22 ȃile și 15 ȃile în urmă le petrece în stup fără a lua parte la munca câmpului. În total 37 ȃile. Un stup bun, aprovisionat cu cēră uscată și proprie, permite reginei a fecunda 22 ȃile continuu; 22 ȃile numai, pentru că dupe aceea eșind albine noi încep a disputa reginei căsuțele din fagur care sunt vacante, umplēndule cu miere. 37 și cu 22 fac 59 ȃile de fecunditate.

De multe ori după o iarnă, albinele nu găsesc destul polen (prat din staminul florilor) cât le e necesar; ca precauțiune se așeză un uleiu ordinar culcat în o rînă, sau o postava, în grădină aprōpe de stupărie, în sōre, însă la adăpost de plōe. Se pune acolo unu sau doi faguri de cēră veche udată cu puțină miere liquidă și preserată cu o mână de făină de secară, care va fi luată de albine.

Apa e tot așa de necesară albinelor ca și polenu; de aceea de la începutul primăverei se stabileșce adăptorul care constă dintr'un sghiab de zinc sau blăni, lung de un metru, cu un capac care să'i închidă gura ermetic și care se fie îngăurit spre a putea albinele bea apă fără a se îne-

ca. Se umple sghiabul cu apă și se astupă cu acest capac. *Ch. Dadant* marele apicultor american, recomandă de a arunca în apă puțină sare spre a escita albinele. Adăpătorul trebuie așezat lângă stupărie.

(va urma).

Dimitrie S. Melinescu.

Câte-va legume noi sau puțin cunoscute

—*Tomatele perfection.* (*Solanum Lycopersicum*). E uă nouă varietate obținută de currend la Paris de către cunoscutul mare cultivator, d-l Vilmorin.

După cum ne afirmă obținătorul acestei frumoase varietăți, despre a cărei formă a dat uă idee una din gravurele din No. 2 an, IV al acestei reviste, această pătlăgică roșie e foarte producătoare.

Infăcișarea ei, e de un roșu vioiu, carnea sa e destul de tăricică și ast-fel fiind această tomată, așa de mare, e minunată de bună pentru conserve și gătiri de bucate.

Cultura ei e aceeași ca a acelor alte tomate și despre care s'a mai vorbit în *Gazeta Sătenului*.

—*Oul vegetal* (*Solanum ovigerum*). Această curiosă legumă a cărui fruct 'l ai lua, când nu e copt drept un ou de găină și pe care 'l a infăcișat una din gravurele din No. 2 an IV, nu e alt-ceva de cât o simplă pătlăgică.... vinetă cu fructul alb, iar când se coce galben.

Oul vegetal, precum se numește, nu se mănâncă, dar se cultivă ca și unele specii de bostănei înpodobitori, de curiositate și face mult efect pe mese etc.

Sunt varietăți cu fructul mai mare și mai mic, ce se cultivă precum am arătat că se cultivă pătlăgelele vinete.

Stachys affinis. Plantă introdusă de vr'o 3 ani în Europa și necunoscută încă în România. Rădăcinile acestei plante, care se dice că e de o mare rusticitate și crește fără a i se da nici uă îngrijire, sunt singurele părți cari se mănâncă.

Se scot, dupe trebuință, din pământ, aceste rădăcini foarte albe și gustose și se mănâncă ca salată sau fierte.

Rădăcinile »Crosnelor din Japonia« precum se mai numesc, sunt mici; 450 cântăresc una peste alta (mici și mari) 1 kilogram. Se înmulțesc repede și sunt ast-fel foarte producătoare.

Gravura relativă din numărul trecut a infăcișat asemenea plante.

Cartoful »Magnum bonum« infăcișat în

mărime naturală de gravura din No. din urmă, e uă varietate din cele mai rodnice ce pot exista și despre care inglezii spun că are darul d'a nu fi atacat de insecte — lucru ce se contestă de alții.

Or-cum ar fi e evident însă că e uă varietate de cartofi lungi galbeni din cele mai bune de cultivat.

Tulpinele cresc mari și puternice, iar cartofii se coc pe la finea lui Septembrie.

Cartoful Marjolin. E uă varietate foarte timpurie a cărei tubercule se coc dupe două și jumătate luni sau trei luni de la plantațiune. Tulpinele cresc scurte, pe jumătate de scurte ca a varietății de mai sus, d'asemenea și tuberculele sunt mai mici și având carnea mult mai gălbue ca cea de mai sus.

Pănerul cu asemenea cartofi timpurii, infăcișat în numărul trecut, arată modul cum trebuie a se așeza acești cartofi înainte d'a se planta; cu vârful în sus ast-fel ca germeii să se desvolte mai repede la aer și lumină și apoi să se planteze unul câte unul în pământ. Acesta se face pentru a se asigura uă mai mare rodnicie și să se coccă mai timpuriu. Cel puțin acesta este chipul întrebuițat prin prejurimele Parisului pentru a se avea cartofi pentru gătit la începutul lui Iunie și cari se plantaseră încolțiți în pământ în Aprilie.

Ridichea de lună timpurie, sferică. Ridichea e fără îndoială una din cruciferele cele mai obicinuite. Dar nu toate varietățile ce se capătă prin uă cultură îngrijită sunt cele mai răspândite la noi. La noi se cultivă pentru hrana omului 3 soiuri de ridichi: de iarnă, de toamnă și de lună.

Ridichea de lună obicinuită mai mult la noi, cu pielea albă sau roșie, are defectul d'ai se muia repede miezul.

Varietatea sferică »Turnip scarlet,« despre a cărei dimensiuni și culore dă uă idee gravura colorată din acest număr, are avantajul asupra celor alte ridichi de lună că nu se găunoșesă așa repede.

E foarte timpurie ast-fel că semănându-se, la începutul lui Mai, în 25 zile se pôte mânca; e foarte rustică și se pôte cultiva în ori-ce fel de pământ.

Carnea sa e albă roză. Această varietate pare a fi foarte „la modă“ în Belgia.

Se sémănă cu mâna în brasde și cu câte mai cald și mai umed pământul cu atât cresc mai repede.

(va urma).

D.

Corespondența specială a „Gazetei Săténului“

Noutăți de aproape și de departe.

În Milano (Italia) va avea loc la 1 Mai a. c. o expoziție specială de cereale internațională, la care pot lua parte streinii ca și indigenii la concursul premiurilor.

Pentru cea mai bună metodă ce se va găsi pentru uscat grâul, porumbul și cele lalte cereale, se decerne premiul de 2000 lire, și deosebit o diplomă de onoare.

La acest concurs se pot înscrie, toți cultivații de pământ, morarii, fabricanții de mașini agricole și toți cari se interesază de agronomie.

Tabloul oficial de statistică din Germania arată că cultura tutunului pe anul 1886/87 se urcă la 1,986,598 hectare de pământ; pe când în anii 1885/86 erau numai 1,955,859 hectare cultivate, ast fel că după acesta se constată din nou că, din an în an, cultura tutunului crește.

Acosta provine de sigur că din toate statele europene, singură Germania e care a scăpat de a nu avea monopol asupra tutunului, și fie care cultivator e liber a cultiva cât vrea.

Cu ocaziunea trecerei Maj. Lor Regele și Regina României spre Berlin, pentru a asista la serbarea aniversării de 90 ani a împăratului Wilhelm, se opri la 20 Martie trenul în Pesta, în loc de Viena.

La gară erau întâmpinați de împăratul Austriei Franz Joseph, de consulul general român d-nu Farra, și de secretarul legațiunii d-nu Mavrogheni fiul, reprezentând pe părintele său care se afla bolnav, precum și de o mică colonie de români ce se aflau în Pesta. Regina surprinsă de asistența împăratului Austriei la gară, îndată ce l' dări strigă:

Ah! acesta e într'adevăr foarte surprinzător! După o mică conversație ce avură în sala de așteptare se urcară din nou în tren și după ce salutară și 'și luară bună ziua de plecare; trenul se puse în mișcare și împăratul strigă regelui și reginei să salute din partea lui pe fiul său Rudolf care se află dus la Berlin tot în acest scop.

M. M. L. L. erau acompaniați în tren de o nă damă de onoare, de d-nii general Barozzi și colonel Robescu.

Un exilat.

DIN ȚARA

Deunăți cu ocaziunea judecării de către Curtea de Casație a recursului lui Stoica Alexandrescu se făcu complotă lumină asupra famosului proces de încercare de asasinare a Primului Ministru I. C. Brătianu.

Stoica Alexandrescu făcu publicului cele mai categorice mărturisiri.

Stoica dadu pe față promisiunile, amenințările și torturile suferite pentru a l' face să implice ca părtași ai mizerabilei sale acțiuni și pe frații Oroveni.

Stoica declară avocatului său că singur și nepus de nimeni făcu acea încercare de asasinare și se învederă nevinovăția coacusăților săi achitați de Curtea cu jurați.

În ședința Camerei de la 13 Martie d-l Emil Costinescu a spus că linia ferată Faurei-Feteșei e o linie parlamentară și făcută numai grație stăruinței d-lui N. Fleva care a cerut această linie căci dânsa reclamă o altă linie, R.-Sarat—Faurei, care trece pe... mosia sa.

Camera a aplaudat acesta și nimeni n'a protestat.

De ore-ce nu s'a găsit nici un d-n deputat care să restabilească adevărul, noi cestia de la „Gazeta Săténului“, cari avem vină în memorie discuțiunile de la Camera din'aceia vreme și șcim „de desuptul cărților“ în'acastă atacere, nu vom oferi — ca Rînniceni și Români — corôna d-lui Fleva, ci deputatilor Moldoveni și în special d-lui M. Cogălnicenu, grație cărora s'a votat acea linie.

În'adevăr calea cea mai dréptă la Feteșci și Dunăre și Mare, pentru Moldova, nu e prin Buzéu ci prin Rînnic—Faurei. D-l Costinescu uită Moldova când afirmă că prin Buzéu era mai drept!

În'cea-ce priveșce afirmarea d-lui Costinescu că linia Faurei-Dunăre e o linie de interes particular n'avem ce să mai dicem mai ales șcîind că și d-sa a fost susținătorul altor linii cari în'adevăr sunt curat locale, iar nu ca linia Faurei-Dunăre-Marea Neagra; afură numai dacă onoratul financiar uită tot restul Țării, începând de la R.-Sarat în sus, pe care o condamnă la ocôle înseanate!

Sesiunea camerilor e din nouă prelungită, până la 31 Martie. E posibil ca să se mai prelungască pentru cât-vă, ast fel ca onor. legiuitori să nu 'și perda diurnele pe timpul vacanțelor de Paști.

D-l G. C. Robescu — ca candidat al opoziției—și susținut de dânsa, s'a ales cu aproape 2 treimi din No. votanților, deputat al coleg. II de Galați.

Onoare opozițiunii din Galați care a luptat atâta.

D.

DIN LOCALITATE

De nă vreme încôce e modă d'a se trimete personalul administrativ și judecătoresc din R. Sarat la Galați.

Ast-fel am vădūt mai toți membrii Tribunalului de R. Sarat permutați la Trib. Covurluiu.

Tot ast-fel și cu prefectii s'a observat de câte-va ori. De astă dată Galațul ne-a luat iarăși 'Ispravnicul! D-l S. G. Teodorescu s'a permutat acolo.

D-l Mihail Orleănu, fostul Președinte al Trib. R. Sarat, s'a înaintat în funcțiunea de Procuror la Curtea de Apel din Galați.

Titlul Doctor în drept a lăsat în R. Sarat cele mai plăcute suveniruri pentru hărnicia, inteligența și integritatea sa.

Dorim Țerei noastre mulți magistrați ca Mihail Orleanu.

La 10 Martie a încetat din viață bunul nostru conetățen Toma A. Bagdad, în etate de 62 ani.

El a fost înmormântat la cimitir în uă simplă grăpă. Mulți sărmani vor plânge această pierdere, căci Toma A. Bagdad era unul dintre cei mai caritabili.

Toți cari au avut relațiuni și au cunoscut acest tip de perfect om de inimă și de caracter nu 'l vor uita.

Pentru județ și oras, pe care 'l iubea atăta fondatorul spitalului și bisericii „Bagdad,” e uă pierdere nespusă mórtea fostului lor Deputat și Primar.

Noi ceștia de la *Gazeta Săténului* perdem pe unul dintre cei mai buni ai noștri prieteni care tot-d'-ana a știut a ne înțelege.

Fiei reamintirea neștearsă a liberalului, omului cinstit și bunului plugar Toma A. Bagdad!

Suntem către finea lui Martie și frigul persistă în unele zile și nopți. Din această pricină, precum și din cauza că cerealele n'au avut umedela trebuincioasă tómnă trecută și zăpadă de cât puțin timp érua, ele înaintésa prea încet, mai cu semă cele târzii.

Agricultorul e îngrijat vădënduși holdele sale cu grâu și secară neînverdiu d tot pământul și cu rădăcinele de primă-vară nedesvoltate sau pu'in desvoltate.

E nevoie de uă plöe fie-cât de mică urmată de călduri.

Orzul și ovésul se semănă în bune condiții, pământul putănduse ara bine; orz răsărit nu e încă în județ.

Porumbul, după opiunea noastră, bazată pe experiențele din anul trecut, ar fi bine a se începe a se semăna către 1 Aprilie, căci în câmpiile diu'acest județ au reușit mai bine cele puse mai timpuriu.

Cetitorii noștrii au încă în memorie tóte ce am scris aci, în diferite rânduri, asupra semințelor *neaclimatate și neaclimatabile* în România, cu care ne-a preocupat fostul Ministru Stolojan, punënd „nora și secfestre pentru plata exagerată și colosală a acelor seminte ce a vcut a încerca pe spinărea noastră.

Directorul acestei foi care, încredënduse recomandărilor Ministrului și comisiei plugărești a acelu Minister, voidnd a încerca și semin e „recomandate de Ministrul agriculturii“ a cumpărat pentru câte-va mii de lei de la Minister diferite seminte. Cetitorii *Gazetei Săténului* știu rezultatele obținute de d-sa și alți plugari în primul an al acclimatării. Ast-fel, afară de ovésul de Siberia și cel de Tataria, d-sa a fost „păgubit“ de óre-ce s'a încredüt în garanțiile „Ministrului de agricultură.“

În privința Șirefului, pe care 'l a încercat și în al 2-lea an de acclimatare, d-sa ne comunică următoarele:

„Semănat în dublă arătură adăncă, *forte des*; pământ de grâu îngrășat și odihnit de primă calitate;

„boronit de 4 ori în lat și lung; grăpat și compresat.

„A răsărit de tómnă regulat și des.

„Astă-di la 18 Martie, în cele 5 hectare, unde s'a făcut încercarea, nu se găsece nici un fir *nedegrat*. „... afară din nă grăpă unde a ținut zăpada și a rămas „*nedestruș de ger*” imediat înprejur, unde se pusesse „înădins în acelési condiții din cele 3 varietăți acclimatate de grân indigen ce cultivez (bălan-bătrân, bălan-Banat și rosu Banat), grâul acesta de tómnă o-„bicinuit cu clima noastră, e des și săněts.“

Tot ast-fel ne spune că a pășit și d-l P. F. Robescu la Topliceni și Golești cu Șireul ce și d-sa 'l a încercat ș'al doilea an.

S'ar cădea a se intența proces d-lui ex Ministru Stolojan care cu numele de „cel mai bun grân de cultivat în România“ ne-a încasat prin Casieri bani adunați prin muncă pe piramidalul de scump grân *neaclimatabil* în România!

Iată ce pat cei ce ascultă povețele Ministrului de plugărie din România. Am pășit-o cu toți cari ne-am încredüt; începând cu școla de agricultură de la Herăstrău și sfârșind cu sărmanul sătén „pripocsit“ de șeful Domenielor din țară!

În nóptea spre 19 Martie și în dimineța acestei zile a plouat și nins în'acest județ.

Zăpada se topeșce în dată ce cade.

C.

Buletin Comercial

In portul Brăila pe ziua de 18 Martie 1887, s'au făcut următoarele cumpărări:

Marfa	Hecto- litre	Libre	Prețu	Prov.
Porumb	1700	59 1/2	6 35	Magație
"	3000	58 1/2	6 30	"
"	2100	59	6 25	"
"	3400	57	6 10	"
"	700	56	5 90	"
Porumb	1200	59	6 35	"
Porumb	1200	58 1/2	6 20	"
"	3450	58 1/4	6 32 1/2	Caic
Grâu	3450	58 1/2	11 50	"
"	5000	57 3/4	11 47	"
"	1000	57 1/4	11 10	Magazie
"	1050	56 3/4	11 10	"
Orđ	4500	42 1/2	4 25	"
Ovės	1500	6 1/2	8 20	Caic

ERATA

— În articolul „Câte-va cuvinte asupra alcoolului“ din No. trecut, să se citească alcool *amilic* în loc de *metilic*, care e extras din lemn, iar nu din bucate.

— În articolul „Un cuvânt în chestia pelagrei“ din No. trecut, să se citească alcaloide în loc de alcoli-dice, ori unde se întâlnește.

— Pelagrogilor în loc de Pelagrogșilor.

— Adaptați în loc de adopați.

— Ternari și caternari, în loc de ternazi și cater-nazi.

— Inșă aceste cereale nu sunt făcute pentru a dosp-i, în loc de sunt făcute pentru a dosp-i. F.

MISCELLANEA

GONIREA ȘORICILOR. Unul din cetitorii *Gazetei Sătenului*, ne afirmă că șorecii în adevăr se gonesc de unele babe care descântă la miezul nopții în costumul Evei și cu trei bețe de alun în mână. Acel cetitor ne declară că mijlocul acesta cu babele 'i a dat rezultate mai radicale, mai desăvârșite ca cele alte mijloce de otrăvire a șoricilor.

Credem și noi că sunt babe cari cunosc mijlocul d'a face ca șoricilor să li se urască în un loc; acel mijloc însă, nu credem că constă în »borboroselă« trimitătoarelor de șorici, ci probabil în... *vr'un* miros ce răspândesc acele babe.

Sunt în adevăr miróse cari displac până și șorecilor și 'i fac să fugă.

Cunoșcerea acestor miróse e necesară nu numai pentru agricultori ci pentru ori-cine are cămară, beciu, magazie etc. D'aceia voi arăta unul:

Lóți de la vr'o spîterie *clorur de calce*; amestecați'l cu apă și turnați prin găurile șoricilor; și veți vedea că fără să fiți bătrâni sau desbrăcați și fără d'a borborosi veți face ca șorecii să fugă.

Acest mijloc nu e de loc primejdios.

MORTEA ȘORICILOR. Stricăciunile ce ne aduc aceste urăcioase rodetóre sunt destul de însemnate pentru ca să mai arăt cetitorilor mijlocele de destrugere ce ne vin la cunoștință.

Lóți 75 gr. scilă maritimă pulverisată, amestecați cu 25 grame de zahăr și cu grăsimi sau brânză; mai puneți ezență de fenul în această amestecătură ca să nu o mănânce pisicele și câinii căroră nu le plac mirosul de fenul și punețeo prin locurile unde bătuesc șoricii.

ISGONIREA ȘI UCIDERA ORBETILOR. Orbețul pentru marea cultură e un animal folositor de óre-ce mănâncă larve de insecte ce găsesc pe sub pământ și prin scóterea de moșoróe aduce la suprafață pământ nou neumbat. Pentru mica cultură, adică pentru grădinele mici de legume și flori, orbețul devine adesea-ori stricător căci strică și amestecă cele mai frumóse brasde.

Un mijloc bun pentru a'l otrăvi sau mai bine đis a 'l face să fugă, ca șorecii de clorur de var, constă în facerea le hapuri de mărimea unei aluni și punerea lor, după ce se usucă, în galeriile orbeților.

Se amestecă uă jumătate kilo de făină de bob cu 90 grame de var stins, 15 grame de cotlă de aramă și 120 grame de uloi de

sențial de Lavandă; se mai pune puțin unt delemn și apă, se face un fel de pastă din care se pune în găurile orbeților trăgându-se pământul de pe moșoróe până ce se dă de gură. Acastă otravă bună și pentru șoreci, dupe s'osa unui grădinar némt, e cea mai bună pentru depărtarea orbeților cari fug de mirosul ei.

IARNA în TURCIA DE ASIA. Nu numai în România se vede de câți va ani mari schimbări atmosferice, dar și aiurea. Ast-fel în centrul Franciei ernurele sunt mai neregulate, mai triste și mai puțin rigurose ca înainte etc. Aceste perturbațiuni atmosferice se resimt nu numai în Europa dar și în Asia.

Iată ce scria la 25 Ianuarie trecut, din Bagdad, d-l Constantin Metaxas *Revistei horticoale* din Paris:

»Anul acesta avem uă iarnă fórte riguroasă. De doué đile orașul și împrejurimele Bagdadului sunt acoperite cu ninsóre, spre marea mirare a locuitorilor d'aci cari n'au mai vedut západă. Termometrul a căđut până la 3 grade sub zero...«

Ómenii de sciință sunt datori a ne lumina asupra pricinelor acestor schimbări.

RECOLTELE CEREALELOR în REGATELE UNITE A LE ANGLIEI. În 1884 grăul da în Scoția, termen de mijloc, peste 30 hectolitre la hectar; mai tot ast-fel în Anglita și Irlanda.

În 1885 rezultatele au fost mai favorabile.

În ceea-ce privește orzul, acesta a dat mai mult ca grăul.

În anul trecut, 1886, afară de Scoția unde grăul a dat peste 31 hectol. la hectar, recolta a fost mai próstă.

Ovésul a fost mult mai rodnic. Bobul a dat termen de mijloc peste 23 hect. în 1884, peste 18 hect. în 1885, și peste 24 hect. în 1886.

Cu tóte aceste rezultate cari dacă le am fi avut noi în România am fi fórte voioși, Inglezii se consideră »in crisă« și sunt nemulțumiți.

PREȚUL GRĂULUI în STREINĂTATE. La începutul lui Martie, la Lyon, Marsilia și Bordeaux ridicare la preț. La Londra cumpărările se fac greu. Tot ast-fel și la Anvers. În Germania prețuri bune. La New-York scădere. La Paris ridicare.

Un econom român.